

BOSNA I HERCEGOVINA
VIJEĆE MINISTARA
DIREKCIJA ZA EKONOMSKO PLANIRANJE

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
САВЈЕТ МИНИСТАРА
ДИРЕКЦИЈА ЗА ЕКОНОМСКО ПЛАНИРАЊЕ

BOSNIA AND HERZEGOVINA
COUNCIL OF MINISTERS
DIRECTORATE FOR ECONOMIC PLANNING

INFORMACIJA
o kretanju makroekonomskih pokazatelja
za period januar/siječanj-novembar/studeni 2012. godine

Sarajevo, januar/siječanj 2012. godine

Sadržaj:

Uvod.....	3
1. Realni sektor.....	4
1.1. <i>Industrijska proizvodnja</i>	4
1.2. <i>Tržište rada BiH</i>	4
2. Javne finansije.....	5
2.1. <i>Indirektni porezi u BiH</i>	5
2.2. <i>Prihodi od direktnih poreza i doprinosa u BiH</i>	6
3. Cijene, monetarni i finansijski sektor.....	6
3.1. <i>Cijene – Indeks potražaćkih cijena (CPI)</i>	6
3.2. <i>Monetarni agregati</i>	7
3.3. <i>Prosječna obavezna rezerva</i>	8
3.4. <i>Devizne rezerve Centralne banke BiH</i>	8
3.5. <i>Depoziti</i>	9
3.6. <i>Kredit</i>	10
3.7. <i>Berze</i>	11
4. Vanjski sektor.....	12
5. Strane direktne investicije.....	13

Uvod

Vijeće ministara Bosne i Hercegovine je na 79. sjednici održanoj 05.03.2009. godine razmotrilo i usvojilo Prijedlog mjera iz nadležnosti Vijeća ministara BiH za ublažavanje uticaja globalne ekonomske krize na privredu BiH. Direkcija za ekonomsko planiranje je zadužena da u vezi sa navedenim prati kretanje makroekonomskih pokazatelja i da izvještaj o kretanju mjesečno dostavlja Vijeću ministara.

Direkcija je zadužena da „Informaciju“ dostavlja mjesečno Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine u svrhu praćenja uticaja svjetske ekonomske krize na ekonomiju BiH.

„Informacija“ obuhvata kretanje glavnih makroekonomskih pokazatelja u BiH za navedeni period. Detaljna pojašnjenja svih oblasti koje su obuhvaćene u ovom dokumentu se mogu naći u Ekonomskim trendovima BiH koje publikuje Direkcija, kvartalno – četiri puta godišnje, te redovno dostavlja Vijeću ministara i Parlamentu BiH.

* * *

Dostupni podaci ukazuju da je BiH ekonomija u prvih devet mjeseci zabilježila blag realni pad kao rezultat realnog smanjenja domaće tražnje, ali i vanjskotrgovinskog deficita. Zapravo, smanjenje domaće tražnje je bilo glavni uzrok realnog pada robnog deficita od 2,8% (g/g) koji bi bio još izraženiji da istovremeno nije došlo do pada izvozne tražnje i izvoza. Do smanjenja domaće tražnje je došlo i u domenu finalne potrošnje i investicija što je neminovno dovelo do realnog pada robnog uvoza od 3,6%. U isto vrijeme, smanjenje izvozne tražnje uslijed nepovoljne ekonomske situacije u okruženju je rezultiralo realnim padom robnog izvoza od 4,2%. Ovo je bilo dovoljno tek da uspori pad deficita obzirom da je uvoz približno dvostruko veći od izvoza.

Privatna potrošnja je po svemu sudeći zabilježila pad i u domenu trajnih i netrajnih dobara široke potrošnje. Blagi rast vrijednosti uvoza trajnih dobara široke potrošnje (1,3%) uz oštar pad proizvodnje (od 23,1%) obzirom na rast uvoznih cijena ukazuju na realni pad potrošnje ove kategorije u prvih devet mjeseci. Slična je situacija i sa netrajnim potrošnim dobrima čiji je blagi rast vrijednosti uvoza od 1,5% bio praćen još većim rastom uvoznih cijena. Ovo uz skroman pad domaće proizvodnje od 0,9% također ukazuje na realni pad potrošnje ove kategorije. Iako maloprodaja bilježi devetomjesečni rast prometa u FBiH od 5%, te 1,2% u RS nakon prvih deset mjeseci nakon deflacionisanja CPI indeksom dolazi se do realne stagnacije, a moguće i pada. Smanjenje uvoza kapitalnih dobara od 1,5% uz stagnaciju izvršenih građevinskih radova ukazuju na devetomjesečno smanjenje investicija u odnosu na isti period prethodne godine. Polugodišnji pad građevinskih radova je zamjenjen devetomjesečnom stagnacijom prije svega zahvaljujući porastu javnih investicija u oba entiteta uoči opštinskih izbora u BiH. U FBiH je zabilježen devetomjesečni rast od 2,5%, dok je u RS polugodišnji pad od 15% prepolovljen nakon devet mjeseci.

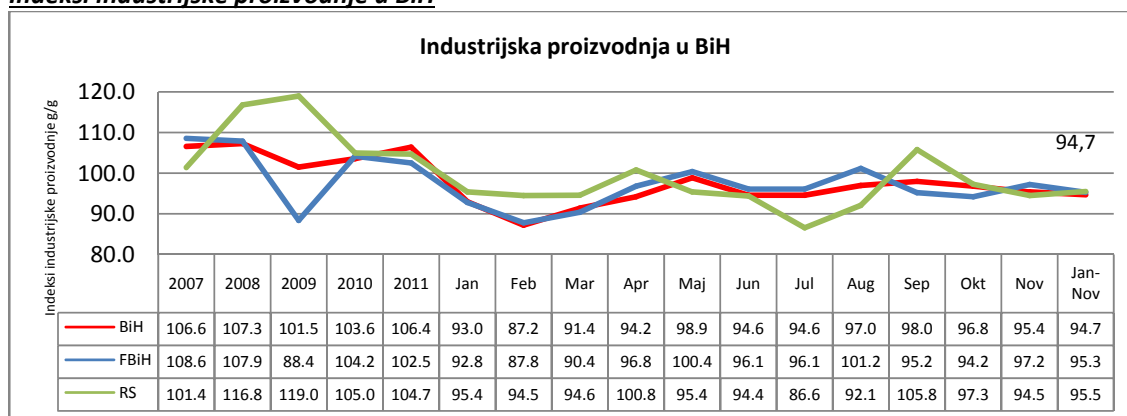
Iako je prerano donositi bilo kakve zaključke, dostupni pokazatelji iz prva dva mjeseca četvrtog tromjesečja uglavnom ukazuju na nastavak trendova iz drugog i trećeg kvartala uz znatno pogoršanje u građevinarstvu. Tako je npr. jedanasetomjesečni industrijski pad od 5,3% (g/g) je ostao skoro nepromjenjen u odnosu na devet mjeseci dok je rast maloprodaje u FBiH od skoro 4% je bio tek neznatno iznad drugog i trećeg tromjesečja. S druge strane, efekat predizborne kampanje na građevinarstvo u trećem kvartalu je negativno iskompenziran već u oktobru kada dolazi do naglog pada građevinskih radova (i to 10% (g/g) u FBiH, te 13,2% (g/g) u RS-u). Pad građevinarstva je dodatno produbljen u novembru kada je zabilježena negativna stopa izvršenih radova od 22,5% (g/g) u FBiH, te 31,8% (g/g) u RS-u.

1. Realni sektor

1.1. Industrijska proizvodnja u BiH

Prema posljednjim raspoloživim podacima Agencije za statistiku BiH za novembar 2012. godine u Bosni i Hercegovini je nastavljen trend slabljenja industrijske proizvodnje. Tako je BiH u periodu januar-novembar 2012. zabilježila pad fizičkog obima industrijske proizvodnje od 5,3% u odnosu na isti period prethodne godine.¹ Glavni razlog smanjenja industrijske proizvodnje je slabljenje izvozne tražnje što je rezultiralo smanjenjem izvoza i samim tim padom proizvodnje u prerađivačkoj industriji od 4,5%. Pored toga, sektori rudarstva i proizvodnje električne energije koji su determinisani domaćom tražnjom također bilježe smanjenje proizvodnje u odnosu prethodnu godinu. Pad proizvodnje u sektoru rudarstva u navedenom periodu iznosio je 4,7%, dok je u sektoru za proizvodnju električne energije zabilježeno smanjenje proizvodnje od 8% u odnosu na isti period prethodne godine. Posmatrano po entitetima pad industrijske proizvodnje u periodu januar-novembar 2012. godine iznosio je 4,7% u FBiH, dok je u RS-u registriran pad od 4,5% u odnosu na isti period prethodne godine.

Indeksi industrijske proizvodnje u BiH

Izvor: BHAS, FZZS FBiH, RZSR

1.2. Tržište rada u BiH

Ukupna radna snaga u BiH se nastavila uvećavati zahvaljujući povećanju broja nezaposlenih lica (2,9%²). S druge strane, sa slabijim obimom poslovne aktivnosti (naročito u oblasti građevinarstva, trgovine i industrije) broj zaposlenih lica se nastavio smanjivati. Najizraženije smanjenje broja zaposlenih lica u oktobru je registrovano u građevinarstvu (-9,5% g/g), prerađivačkoj industriji (-1,5% g/g), trgovini na veliko i malo (-2% g/g) te hotelima i restoranima (-4,3% g/g). To je uticalo da administrativna stopa nezaposlenosti u oktobru iznosi 44,3%³.

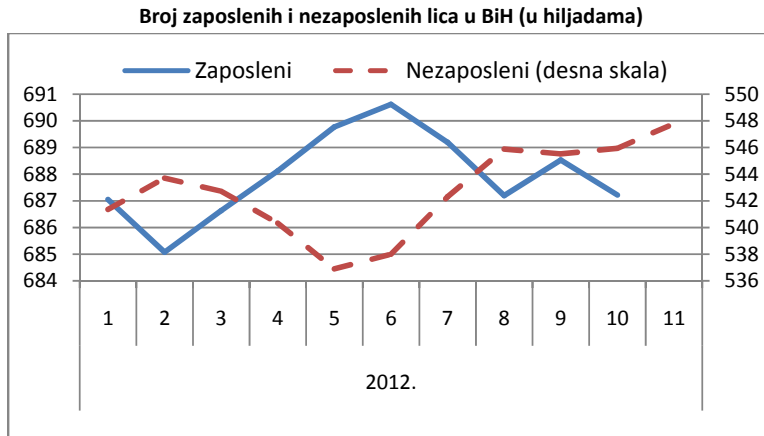
Prosječna neto plata u BiH je skromno uvećana u oktobru 2012. godine. Međutim, zbog rasta cijena u BiH realni rast prosječne plate je bio gotovo nepromijenjen (tabela ispod). Najniža neto plata u posmatranom mjesecu je zabilježena u oblasti ugostiteljstva dok je najveća plata u oblasti finansijskog posredovanja. Novembarska penzija u BiH se nije mijenjala u odnosu na prethodni

¹ BHAS, Saopštenje, „Indeks obima industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini u Novembru 2012. godine“, 27.12.2012. godine.

² Podatak se odnosi na novembar 2012. godine.

³ DEP kalkulacije.

mjesec i iznosila je 335 KM, ali je manja u odnosu na novembar 2011. godine za 1,4%. Minimalne penzije u BiH nisu se mijenjale i iznose 310 KM u FBiH i 160 KM u RS.

Izvor: Agencija za statistiku BiH, Entitetski zavodi za zapošljavanje i Zavod za zapošljavanje BD

Prosječne⁴ neto plate i penzije u BiH sa stopama rasta g/g

	2012.										
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Prosječna neto plata u BiH (KM)	826	818	823	823	836	822	827	830	813	831	-
Prosječna penzija u BiH (KM)	342	336	336	336	336	336	336	336	336	335	335
Nominal. rast prosječne neto plate u BiH	2,3%	2,5%	0,7%	1,5%	1,9%	0,2%	1,7%	1,0%	-0,1%	2,2%	-
Realni rast prosječne neto plate u BiH	-0,2%	0,1%	-1,4%	-0,8%	0,0%	-1,7%	0,3%	-0,8%	-2,3%	-0,1%	-
Nominalni rast prosječne penzije u BiH	3,2%	1,4%	1,4%	-1,3%	-1,3%	-1,3%	-1,4%	-1,4%	-1,4%	-1,4%	-1,4%
Realni rast prosječne penzije u BiH	0,7%	-1,0%	-0,7%	-3,5%	-3,1%	-3,1%	-2,8%	-3,1%	-3,6%	-3,6%	-3,2%

Izvor: Agencija za statistiku BiH, Entitetski penzioni fondovi, DEP kalkulacije

2. Javne finansije

2.1. Indirektni porezi u BiH

Prema podacima UIO BiH za period I-XI 2012. godine je prikupljeno oko 4,5 milijardi KM prihoda od indirektnih poreza, što je za svega 0,2% manje nego u isto mperiodu prethodne godine. Kao i ranijih mjeseci, posmatrano na godišnjoj osnovi jedino prihodi od akciza bilježe povećanje.

u milionima KM

Indirektni porezi	I-XI 2011.	I-XI 2012.	rast u % (g/g)	rast u % (m/m)
Carine	258,8	208,1	-19,6	-11,3
Akcize	1.153,0	1.195,1	3,7	5,4
PDV	2.792,4	2.797,2	0,2	-8,4
Putarine	269,2	262,5	-2,5	-1,0
Ukupno	4.473,2	4.462,9	-0,2	-4,6

Izvor: Uprava za indirektno oporezivanje BiH

⁴ U periodu pripreme Informacije podatak o prosječnoj neto plati za novembar nije bio objavljen. Prosječna penzija u BiH, DEP kalkulacije.

2.2. Prihodi od direktnih poreza i doprinosa u BiH

Ukupni prihodi prikupljeni od direktnih poreza i doprinosa u entitetskim poreskim upravama za jedanaest mjeseci 2012. godine su za skromnih 1,3% veći u odnosu na isti period prethodne godine. Poreska uprava FBiH ostvarila je skromni porast prihoda od direktnih poreza (0,5% g/g), kao i prihodi od doprinosa (0,6% g/g). Tokom posmatranog perioda, prihodi od direktnih poreza prikupljenih u PU RS nastavljaju da se smanjuju (1,7% g/g), dok su prihodi od doprinosa ostali nepromijenjeni.

Prihodi od direktnih poreza, ostalih taksi, kazni i naknada i doprinosa u periodu I-X 2011. i 2012. godine

Naziv prihoda	FBiH			RS		
	2011.	2012.	%	2011.	2012.	%
Direktni porezi	461,9	464,3	0,5	419,3	412,3	-1,7
Porez na dohodak	260,9	254,3	-2,5	222,2	236,8	6,6
Porez na dobit	127,0	137,5	8,3	124,5	117,9	-5,3
Porezi građana	73,0	69,8	-4,4	29,0	21,3	-26,6
Ostali porezi	1,0	2,7	170,0	43,6	36,3	-16,7
Ostale takse, kazne i naknade	316,2	365,7	15,7	233,5	236,1	1,1
Doprinosi	2.401,5	2.417,0	0,6	1.189,3	1.190,7	0,1
PIO	1.331,0	1.336,9	0,4	633,1	634,4	0,2
Zdravstvo	962,2	971,4	1,0	471,8	470,5	-0,3
Nezaposleni	108,3	108,7	0,4	32,2	33,2	3,1
Dječija zaštita	0,0	0,0	-	48,8	49,3	1,0
Zapošljavanje invalida	0,0	0,0	-	3,4	3,3	-2,9
Ukupno	3.179,6	3.247,0	2,1	1.842,1	1.839,1	-0,2

Izvor: Poreska uprava RS i Poreska uprava FBiH

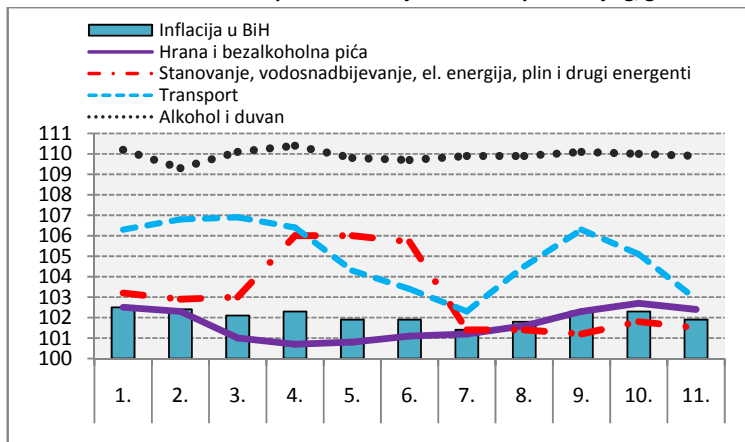
3. Cijene, monetarni i finansijski sektor

3.1. Cijene – Indeks potrošačkih cijena (CPI)

Iako je i tokom novembra 2012. godine primjetan rast cijena u BiH ipak je nešto sporiji u odnosu na cijene iz oktobra. Inflacija u posmatranom mjesecu je iznosila 1,9% g/g, odnosno za period I-XI 2,1%. Najveća poskupljenja su registrovana u istim kategorijama kao i u oktobru (grafikon ispod). Hrana i bezalkoholna pića su poskupila 2,4% g/g dok su cijene u kategoriji transporta su veće za 2,9% g/g. Rast cijena u kategoriji alkohola i duvana⁵ je ostao isti kao u oktobru.

⁵ Visoka stopa rasta cijena u kategoriji alkohola i duvana je posljedica povećanja akciza na duvanske proizvode s početka godine.

Odabrani indeksi potrošačkih cijena u BiH – poređenje g/g

Izvor: Agencija za statistiku BiH

3.2. Monetarni agregati

U predzadnjem mjesecu 2012. godine, ukupna novčana masa (M2) dostiže nivo od oko 14,7 milijardi KM što je za 4,4% g/g više nego u istom periodu prethodne godine. Agregat M1 značajno uporava svoj rast, na godišnjem nivou, dok agregat QM bilježi rast od 6,8% g/g. Rezervni novac, tokom novembra mjesec ponovo bilježi smanjenje kako na mjesečnom, tako i na godišnjem nivou.

Detalji o kretanju pojedinih monetarnih agregata se mogu vidjeti u tabeli ispod.

u milionima KM

Period	Rezervni novac (M0)	Gotovina izvan banaka	Prenosivi depoziti u domaćoj valuti	Transakcijski novac (M1)	Ostali depoziti u domaćoj valuti	Prenosivi depoziti u stranoj valuti	Ostali depoziti u stranoj valuti	Kvazi novac (QM)	Novac u širem smislu (M2)
Jun-12	5.259,2	2.356,7	3.714,1	6.070,7	2.424,9	1.090,8	4.912,8	8.428,5	14.499,2
Jul-12	5.263,5	2.416,9	3.884,0	6.300,9	2.373,5	1.085,7	4.898,6	8.357,9	14.658,7
Avg-12	5.621,5	2.428,8	3.920,9	6.349,7	2.427,0	1.072,9	4.918,2	8.418,0	14.767,7
Sep-12	5.605,3	2.421,4	3.788,0	6.209,4	2.515,5	1.037,4	4.978,3	8.531,2	14.740,5
Okt-12	5.614,9	2.405,7	3.789,5	6.195,2	2.593,4	1.079,0	4.982,6	8.655,0	14.850,1
Nov-12	5.539,3	2.363,8	3.682,2	6.046,0	2.639,6	1.029,9	5.032,7	8.702,2	14.748,2
stopa rasta g/g u %									
Jun-12	-5,3	6,8	0,8	3,1	16,1	-8,7	6,6	6,8	5,2
Jul-12	-5,6	4,3	4,1	4,2	11,1	-4,6	3,7	4,5	4,3
Avg-12	-0,6	4,8	3,0	3,7	13,0	-5,9	3,1	4,5	4,1
Sep-12	-0,3	7,5	-0,8	2,3	16,7	-7,5	4,0	5,8	4,3
Okt-12	0,4	7,3	-0,5	2,4	18,9	2,5	2,5	6,9	5,0
Nov-12	-1,7	5,6	-1,8	1,0	18,6	6,9	1,5	6,8	4,4
stopa rasta m/m u %									
Jun-12	3,1	1,2	-1,8	-0,7	-0,5	5,1	0,7	0,9	0,2
Jul-12	0,1	2,6	4,6	3,8	-2,1	-0,5	-0,3	-0,8	1,1
Avg-12	6,8	0,5	1,0	0,8	2,3	-1,2	0,4	0,7	0,7
Sep-12	-0,3	-0,3	-3,4	-2,2	3,6	-3,3	1,2	1,3	-0,2
Okt-12	0,2	-0,6	0,0	-0,2	3,1	4,0	0,1	1,5	0,7
Nov-12	-1,3	-1,7	-2,8	-2,4	1,8	-4,6	1,0	0,5	-0,7
prosječni godišnji rast u % za XI mjeseci									
Nov-11	0,3	8,9	2,8	5,0	12,7	-5,2	6,5	6,0	5,6
Nov-12	-3,1	6,5	1,4	3,3	16,4	-6,7	4,4	5,9	4,8
prosječni mjesečni rast u % za XI mjeseci									
Nov-11	-0,4	0,1	0,2	0,1	1,0	-1,9	0,8	0,5	0,3
Nov-12	-0,5	0,0	-0,3	-0,2	1,3	-0,5	0,3	0,5	0,2

Izvor: Centralna banka BiH

3.3. Prosječna obavezna rezerva

U toku novembra mjeseca osnovica za obračun OR ostala je nepromjenjena u odnosu na prethodni mjesec, čime je na godišnjem nivou zadržala negativnu stopu. Ukupna novčana sredstva⁶ koja komercijalne banke drže kod CB BiH takođe zadržava negativnu stopu, ali sa tendencijom njenog smanjenja. U skladu sa kretanjima ukupnih novčanih sredstava komercijalnih banaka, kreće se i višak sredstava iznad OR. Stopa naknade je ostala nepromijenjena u odnosu na prethodni mjesec. Implicitna stopa OR, u drugoj polovini godine, na kraju posmatranog mjeseca dostiže najviši nivo, a prosječna stopa je nepromjenjena.

u milionima KM

Period	Osnovica za obračun obavezne rezerve	Prosječne obavezne rezerve	Ukupna sredstva za održavanje OR	Razlika (višak)	Implicitna stopa OR	Prosječna stopa OR	Stopa naknade na višak iznad OR
Jun-12	14.625,4	1.245,7	2.412,7	1.167,0	16,5%	8,5%	0,04%
Jul-12	14.620,6	1.246,0	2.464,8	1.218,8	16,9%	8,5%	0,02%
Avg-12	14.745,1	1.259,2	2.611,6	1.352,3	17,7%	8,5%	0,01%
Sep-12	14.847,4	1.266,2	2.760,0	1.493,7	18,6%	8,5%	0,01%
Okt-12	14.846,3	1.264,4	2.795,8	1.531,4	18,8%	8,5%	0,01%
Nov-12	14.899,7	1.269,0	2.837,5	1.568,5	19,0%	8,5%	0,01%
stopa rasta g/g u %							
Jun-12	-3,4	-3,7	-16,4	-26,7			
Jul-12	-3,5	-3,5	-14,4	-23,3			
Avg-12	-3,7	-3,3	-10,4	-16,2			
Sep-12	-3,5	-3,1	-6,0	-8,3			
Okt-12	-3,4	-3,1	-3,9	-4,6			
Nov-12	-3,0	-2,8	-3,7	-4,5			
stopa rasta m/m u %							
Jun-12	0,3	0,2	-0,8	-1,9			
Jul-12	0,0	0,0	2,2	2,2			
Avg-12	0,9	1,1	6,0	11,0			
Sep-12	0,7	0,6	5,7	10,5			
Okt-12	0,0	-0,1	1,3	2,5			
Nov-12	0,4	0,4	1,5	1,5			
prosječni godišnji rast u % za XI mjeseci							
Nov-11	-2,7	-18,4	-5,4	-5,4			
Nov-12	-3,0	-4,8	-9,2	-9,2			
prosječni mjesečni rast u % za XI mjeseci							
Nov-11	-0,1	0,1	1,0	1,0			
Nov-12	-0,3	-0,3	0,1	0,1			

Izvor: Centralna banka BiH

3.4. Devizne rezerve Centralne banke BiH

Na kraju novembra mjeseca, ukupne devizne rezerve ponovo bilježe negativnu stopu na godišnjem nivou, zahvaljujući smanjenu od 1,1% m/m, što je najveće smanjenje u zadnjih par mjeseci. Struktura je ostala nepromjenjena u poređenju sa prethodnim mjesecima. Neto devizne rezerve i dalje prevezilaze monetarnu pasivu, čime je zadovoljena obaveza koja proizilazi iz pravila valutnog odbora.

⁶ Ukupna novčana sredstva komercijalnih banaka na računu CB se sastoje od prosječne OR (zakonski propisan minimum) i od dijela sredstava iznad zakonski propisanog minimuma.

u milionima KM

Period	Zlato	Držanje SDR	Strana valuta u trezoru CBBiH	Depoziti kod nerezidentnih banaka	Ostalo	Investicije u vrijednosne papire	Bruto devizne rezerve	Neto devizne rezerve	Monetarna pasiva	Neto strana aktiva CBBiH
Jun-12	158,9	0,5	95,1	2.957,6	0,0	2.674,8	5.886,8	5.885,6	5.394,7	490,8
Jul-12	164,9	2,8	69,9	2.657,4	0,0	2.996,1	5.891,1	5.889,5	5.381,7	507,7
Avg-12	168,7	0,4	45,6	2.588,8	0,0	3.423,2	6.226,8	6.225,4	5.717,6	507,8
Sep-12	171,4	3,3	30,0	2.433,5	0,0	3.652,4	6.290,6	6.289,5	5.776,6	512,9
Okt-12	166,1	3,3	33,9	2.458,3	0,0	3.623,6	6.285,2	6.283,5	5.774,9	508,6
Nov-12	165,2	1,0	81,3	2.133,2	0,0	3.837,4	6.218,0	6.216,6	5.696,2	520,4
stopa rasta g/g u %										
Jun-12	22,1	400,0	-0,9	-8,8	0,0	2,0	-3,4	-3,4	-4,3	7,6
Jul-12	15,6	-26,3	-43,3	-27,8	0,0	36,6	-4,1	-4,1	-4,9	6,2
Avg-12	6,4	0,0	-68,2	-37,6	0,0	88,6	-0,6	-0,6	-0,8	1,0
Sep-12	14,9	728,0	-71,6	-42,1	0,0	104,4	0,8	0,8	0,6	2,9
Okt-12	9,6	-15,4	-20,4	-43,4	0,0	118,1	1,3	1,3	1,2	1,5
Nov-12	0,9	-9,1	46,2	-50,9	0,0	130,4	-0,2	-0,2	-0,3	0,6
stopa rasta m/m u %										
Jun-12	1,3	0,0	0,4	-1,2	0,0	7,7	2,8	2,8	3,0	0,0
Jul-12	3,8	460,0	-26,5	-10,2	0,0	12,0	0,1	0,1	-0,2	3,4
Avg-12	2,3	-85,7	-34,8	-2,6	0,0	14,3	5,7	5,7	6,2	0,0
Sep-12	1,6	728,0	-34,2	-6,0	0,0	6,7	1,0	1,0	1,0	1,0
Okt-12	-3,1	-0,4	13,0	1,0	0,0	-0,8	-0,1	-0,1	0,0	-0,8
Nov-12	-0,5	-69,7	139,8	-13,2	0,0	5,9	-1,1	-1,1	-1,4	2,3
prosječni godišnji rast u % za XI mjeseci										
Nov-11	71,1	-14,8	-2,0	34,6	0,0	-25,8	0,2	0,2	0,5	-3,1
Nov-12	47,0	225,5	-8,1	-12,2	0,0	33,7	-1,7	-1,7	-2,3	6,0
prosječni mjesečni rast u % za XI mjeseci										
Nov-11	11,3	562,3	7,5	3,5	0,0	-5,8	-0,3	-0,3	-0,4	0,6
Nov-12	9,5	112,9	9,7	-6,2	0,0	7,4	-0,3	-0,3	-0,3	0,3

Izvor: Centralna banka BiH

3.5. Depoziti

Ukupni depoziti za jedanaest mjeseci 2012. godine iznosili su 13,2 mlrd. KM⁷ što predstavlja povećanje u odnosu na isto razdoblje prošle godine za 1,7%. Razlog niske godišnje stope rasta jeste taj što je generiran isključivo rastom depozita stanovništva i ostalih depozita, dok su depoziti nefinancijskih poduzeća i opće vlade imali negativan rast, a ipak imaju značajno učešće u ukupnim depozitima⁸. Detaljan pregled iznosa depozita po sektorima i godišnje stope promjene date su u tabeli ispod⁹.

⁷ Navedeni iznosi depozita/kredita u Informaciji predstavljaju kumulative na kraju razdoblja, tako da stanje na 30.11.2012. godine predstavlja iznos za jedanaest mjeseci iste godine.

⁸ Depoziti nefinancijskih poduzeća i opće vlade skupa čine 34,6% ukupnih depozita.

⁹ Depoziti/kreditni nefinancijskih poduzeća predstavljaju depozita/kredite nefinancijskih javnih i privatnih poduzeća. Depoziti/kreditni opće vlade obuhvaćaju depozite/kredite svih razina vlasti. U ostalim depozitima/kreditima su depoziti/kreditni neprofitnim organizacijama, ostalim finansijskim institucijama i ostali.

u mil. KM

Godina	Mjesec	Ukupni depoziti	Depoziti stanovništva	Depoziti nefinancijskih poduzeća	Depoziti opće vlade	Ostali
2012.	01.	12.916,7	7.074,7	3.362,0	1.437,3	1.042,9
2012.	02.	12.893,2	7.156,8	3.274,6	1.380,9	1.081,0
2012.	03.	12.761,0	7.182,2	3.186,5	1.310,5	1.081,8
2012.	04.	12.832,2	7.259,7	3.243,7	1.270,0	1.059,1
2012.	05.	12.957,2	7.288,0	3.278,9	1.326,3	1.064,0
2012.	06.	12.970,0	7.331,2	3.272,6	1.319,0	1.047,3
2012.	07.	12.967,1	7.352,7	3.341,8	1.245,9	1.026,8
2012.	08.	13.155,8	7.403,6	3.350,2	1.334,4	1.067,8
2012.	09.	13.143,1	7.396,1	3.266,3	1.319,1	1.161,7
2012.	10.	13.212,6	7.486,5	3.327,5	1.299,4	1.099,3
2012.	11.	13.179,4	7.526,4	3.258,7	1.302,8	1.091,4
Stopa rasta g/g						
2012.	01.	3,2%	8,6%	-4,1%	-10,1%	15,3%
2012.	02.	2,8%	9,2%	-4,3%	-16,5%	18,8%
2012.	03.	1,7%	8,6%	-6,4%	-19,3%	19,1%
2012.	04.	2,7%	9,3%	-4,4%	-18,1%	17,0%
2012.	05.	2,9%	9,5%	-4,1%	-14,2%	10,0%
2012.	06.	3,3%	9,5%	-3,5%	-13,4%	9,9%
2012.	07.	2,2%	9,0%	-3,2%	-16,2%	2,8%
2012.	08.	2,7%	9,2%	-4,9%	-11,8%	7,3%
2012.	09.	2,6%	7,5%	-3,2%	-15,3%	15,9%
2012.	10.	2,9%	9,0%	-3,0%	-16,0%	10,9%
2012.	11.	1,7%	8,7%	-4,7%	-21,4%	13,3%
Prosječna godišnja stopa rasta za jedanaest mjeseci						
2011.		2,5%	11,4%	-3,7%	-13,7%	0,8%
2012.		2,6%	8,9%	-4,2%	-15,7%	12,7%

Izvor: Centralna banka BiH

3.6. Krediti

Ukupni krediti za jedanaest mjeseci 2012. godine iznosili su 15,9 mlrd. KM i zabilježili su usporeniju stopu rasta u odnosu na početak godine. Stopa rasta iznosila je 4,6% g/g. Za razliku od depozita, rast ukupnih kredita generiran je od strane svih sektora, a najveći doprinos rastu dali su krediti plasirani sektoru stanovništva i sektoru opće vlade. Međutim, do usporavanja rasta došlo je zbog usporavanja rasta kredita nefinancijskim poduzećima koji i imaju najveće učešće u ukupnim kreditima, ali i zbog usporavanja rasta kredita stanovništvu (početkom godine stopa rasta kredita stanovništvu iznosila je 6,9% g/g, a u jedanaestom mjesecu 4,6% g/g).

u mil. KM

Godina	Mjesec	Ukupni krediti	Kreditni stanovništvu	Kreditni nefinancijskim poduzećima	Kreditni općoj vladi	Kreditni ostalim sektorima
2012.	01.	15.355,1	6.690,7	7.901,3	677,9	85,3
2012.	02.	15.382,9	6.659,6	7.959,6	683,5	80,3
2012.	03.	15.449,9	6.688,9	7.990,9	678,6	91,6
2012.	04.	15.548,6	6.709,9	8.054,9	687,2	96,6
2012.	05.	15.674,6	6.759,8	8.114,2	689,7	111,0
2012.	06.	15.676,3	6.786,9	8.093,0	691,3	105,1
2012.	07.	15.729,2	6.802,0	8.093,0	738,5	95,8
2012.	08.	15.873,8	6.804,3	8.160,9	818,5	90,1
2012.	09.	15.913,7	6.808,9	8.178,9	833,4	92,4
2012.	10.	15.941,3	6.813,8	8.201,3	831,3	95,0
2012.	11.	15.948,6	6.800,2	8.216,7	834,3	97,4
Stopa rasta g/g						
2012.	01.	5,6%	6,9%	2,1%	52,7%	-13,8%
2012.	02.	5,3%	6,6%	2,0%	50,8%	-17,7%
2012.	03.	4,6%	6,6%	0,8%	47,2%	-14,3%
2012.	04.	5,1%	6,2%	2,0%	46,6%	-3,8%
2012.	05.	5,0%	6,0%	1,7%	44,4%	15,4%
2012.	06.	4,5%	5,8%	1,2%	42,3%	10,4%
2012.	07.	4,3%	5,0%	0,9%	47,9%	6,1%
2012.	08.	5,2%	5,2%	1,8%	60,7%	3,4%
2012.	09.	5,2%	5,1%	1,6%	63,1%	6,8%
2012.	10.	5,0%	4,7%	1,8%	57,6%	8,9%
2012.	11.	4,6%	4,6%	1,0%	55,7%	14,1%
Prosječna godišnja stopa rasta za jedanaest mjeseci						
2011.		5,6%	2,1%	7,7%	29,5%	-16,0%
2012.		5,0%	5,7%	1,5%	51,7%	1,4%

Izvor: Centralna banka BiH

3.7. Berze u BiH

Na Sarajevskoj berzi (SASE) u mjesecu novembru 2012. godine ostvaren je promet u iznosu od 40,5 miliona KM što čini 62 % od ukupnog ostvarenog prometa na BiH berzama. Promet na SASE u mjesecu novembru bilježi rast od 21,6 % odnosu na promet u istom mjesecu u 2011. godini.

Na Banjalučkoj berzi (BLSE) u mjesecu novembru 2012. godine ostvaren je promet u iznosu od 24,8 miliona KM što čini 38 % od ukupnog prometa ostvarenog na BiH berzama. Ukupan promet u mjesecu novembru na obje berze (Sarajevskoj i Banjalučkoj) u iznosu od 66,36 miliona KM bilježi pad od 60,2 % poredeći sa vrijednostima u istom periodu 2011. godine. Promet (u KM)

Period	SASE	BLSE	UKUPNO
Nov-10	7.693.423	10.076.906	17.770.329
Nov-11	33.364.044	131.051.938	164.415.982
Nov-12	40.553.268	24.808.390	65.361.658

U isto vrijeme kapitalizacija u mjesecu novembru 2010, 2011 i 2012. godine je iznosila:

Kapitalizacija (u KM)

Period	SASE	BLSE	UKUPNO
Nov-10	6.982.193.913,97	3.604.600.704,78	10.586.794.618,75
Nov-11	4.415.158.014,33	3.891.640.158,05	8.306.798.172,38
Nov-12	4.410.520.180,16	3.929.760.757,50	8.340.280.937,66

*Smanjenje kapitalizacije je najvećim dijelom uzrokovano uvođenjem novih pravila poslovanja na SASE krajem prošle godine u okviru kojega je znatan broj vrijednosnih papira delistiran (isključeno 410 nelikvidnih i slabo likvidnih papira).

Poredeći vrijednosti kapitalizacije na Sarajevskoj berzi (SASE) u mjesecu novembru 2012. godine sa vrijednostima u mjesecu novembru 2011. godine zabilježen je pad od 0,11 %, dok kapitalizacija na Banjalučkoj berzi (BLSE) u mjesecu novembru 2012. godine bilježi rast od 0,98 % u poređenju sa vrijednosti u mjesecu novembru 2011. godine. Vrijednost ukupne kapitalizacije na obje berze (SASE i BLSE) u novembru 2012. godine bilježi pad od 0,4 % u odnosu na vrijednosti u mjesecu novembru 2011. godine.

4. Vanjski sektor

Za razdoblje januar - novembar 2012. godine izvoz iz BiH je iznosio 7,3 milijarde KM i u odnosu na isti period prošle godine doživio je pad od 3,5%. Uvoz BiH za isti period 2012. godine iznosio je 14 milijardi KM i u poređenju sa istim periodom takođe je doživio blagi pad u iznosu od 0,5%. Rezultat izvoza i uvoza BiH je trgovinski deficit koji je za prvih jedanaest mjeseci ove godine dostigao vrijednost od 6,7 milijardi KM i u poređenju sa prošlom godinom veći je za 3,6%. Pokrivenost uvoza izvozom je iznosila 51,8%.

Posmatrajući strukturu robne razmjene po najznačajnijim uvoznim i izvoznim stavkama za period januar – novembar 2012. godine vidljivo je da su mineralne tvari gdje su najznačajnija nafta i naftni derivati; mašine i aparati; hemijski proizvodi; bazni metali; te prehrana dominirali na strani uvoza, dok su najznačajnije izvozne pozicije bazni metali gdje kao i kod uvoza dominiraju aluminij, željezo i čelik, te njihovi proizvodi; rezervni dijelovi za autoindustriju; razni gotovi proizvodi kao što su namještaj, odjeća i obuća.

Bosna i Hercegovina je u periodu januar - novembar 2012. godine uvezla 2,2 milijarde KM nafte i naftnih derivata, u odnosu na isti period prošle godine, ostvaren je rast uvoza ove vrste proizvoda za 5,3%.

Drugo mjesto po vrijednosti uvoza zauzimaju mašine, aparati i mehanički uređaji čiji je uvoz u prvih jedanaest mjeseci 2012. godine iznosio 1,6 milijardi KM. U odnosu na isti period prošle godine, uvoz mašina je skoro neprimjetno porastao za 0,1%, dok je na drugoj strani, izvoz ove kategorije proizvoda imao vrijednost od 731 miliona KM i padao je po stopi od 3%.

BiH je uvezla 1,4 milijardu KM hemijskih proizvoda i u odnosu na isti period 2011. godine primjetan je rast uvoza ove kategorije proizvoda za 3,9%. Na drugoj strani, izvoz hemijskih proizvoda bilježio je pad od 5,9% i ostvario nominalnu vrijednost izvoza u iznosu od 490 miliona KM.

BiH je tokom prvih 11. mjeseci 2012. godine uvezla 1,3 milijardu KM prehrambenih prerađevina i kada taj iznos uporedimo sa istim periodom prošle godine, vidimo da je uvoz ove kategorije proizvoda blago uvećan i to za 0,3%.

Sljedeća značajna uvozna stavka su bazni metali kojih je BiH uvezla u iznosu od 1,2 milijarde KM. Od baznih metala najviše su se uvozili željezo i čelik, njihovi proizvodi, te aluminij i proizvodi od aluminija. U periodu januar – novembar 2012. godine uvoz je doživio pad od 3,7% u odnosu na isti period prošle godine.

Na strani izvoza baznih metala situacija je nešto bolja, jer je u prvih jedanaest mjeseci 2012. godine rast izvoza iznosio skromnih 0,7%, a posmatrano vrijednosno BiH je na inozemna tržišta izvezla 1,7 milijardi KM ove kategorije proizvoda. Vrlo je bitno pronaći načina za uspješniji izvoz baznih metala, jer oni u ukupnom izvozu učestvuju sa oko 22,5% i svakako su najbolji BH izvozni potencijal.

Kategorija raznih proizvoda gdje je uključen namještaj u periodu januar - novembar 2012. godini ostvarila je izvoz od 760 miliona KM i učešće u ukupnom izvozu od oko 9,5%. U odnosu na isti period prošle godine izvoz namještaja je doživio rast od 8% Međutim, bitno je spomenuti da industrija proizvodnje namještaja u BiH je u usponu i za očekivati je veći izvoz u narednom periodu, a samim time i korigovanje stope rasta izvoza s obzirom da namještaj ostvaruje značajan udio ukupnog izvoza BiH.

u 000 KM	Januar – Novembar 2011	Januar - Novembar 2012	Promjena 2012/2011
IZVOZ	7.570.265	7.306.639	-3,5%
UVOZ	14.126.270	14.098.805	-0,5%
TRGOVINSKI DEFICIT	-6.556.005	-6.792.166	3,6%

5. Strane direktne investicije

Prema revidiranim podacima Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH strana ulaganja u tri kvartala 2012. godine su iznosila 376,42 miliona KM što predstavlja povećanje za oko 25,3 % u odnosu na ulaganja u istom periodu 2011. godine kada su SDI iznosila oko 300,4 miliona KM.

Ulaganja po kvartalima u 2010., 2011. i 2012. godini iznose:

U milionima KM	K1	K2	K3	K4
2010	470,4	149,5	32,1	29,6
2011	93,1	99,5	107,8	128
2012	-4,99	308,41	73	

Prema podacima Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH najveća ulaganja u prva tri kvartala su bila od strane Birač Europe DD Litvanija kupovina Alumina Karakaj 253,1 milion KM te kupovina Mehanika Zvornik 63,51 milion KM od strane iste kompanije, zatim ulaganje u Droga Kolinska 13,44 miliona KM te NLB Ljubljana 10,76 miliona KM. Najveća povlačenja kapitala su bila od strane Hypo Alpe Adria bank -45,48 miliona KM te Tipo Odžak u iznosu od -3,98 miliona KM.

Ulaganja u mjesecu oktobru 2012. godine su iznosila oko 15,2 miliona KM a najveća ulaganja su od strane firme F.Hoffmann-La Roche AG iz Švajcarske u iznosu od 12 miliona KM i Langhton Investments S.A. sa Devičanskih Ostrva u iznosu od 2,8 miliona KM.

Od događaja koji će imati utjecaja na strane direktne investicije u BiH treba spomenuti da je 28. marta 2012. godine Agencija Standard & Poor's potvrdila je Bosni i Hercegovini suvereni kreditni rejting „B” i izmijenila izgled „na posmatranju - negativno” na stabilne izgled. Kao rezultat svojih analiza 10. jula 2012. agencija za ocjenu kreditnog rejtinga Moody's Investors Service potvrdila je Bosni i Hercegovini suvereni kreditni rejting „B3” i izmijenila izgled „sa promatranja - negativno na stabilne izgled”.